

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: + 380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
<http://www.minjust.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00015622

Народному депутату України
Вовку В.І.

№ _____
На № _____
Г _____

Шановний Вікторе Івановичу!

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Гройсмана В.Б. від 23 березня 2019 року № 9820/1/1-19 (до листа Голови Верховної Ради України від 15 березня 2019 року № 11/10-649) Міністерством юстиції України розглянуто Ваш депутатський запит від 14 березня 2019 року № 207/03-942 щодо наслідків припинення громадянства України та в межах компетенції повідомляється таке.

Відповідно до частини другої статті 6, частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з пунктом 1 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228, Мін'юст є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, державну політику з питань банкрутства та використання електронного цифрового підпису, у сфері нотаріату, організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації обтяжень рухомого майна, державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб - підприємців, реєстрації статуту територіальної громади м. Києва, реєстрації статутів Національної академії наук та національних галузевих академій наук, державної реєстрації друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності, у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, у сфері правової освіти населення; забезпечує формування державної політики у сфері архівної справи і діловодства та створення і функціонування державної системи страхового фонду документації.

Мін'юст є державним органом з питань банкрутства.

Мін'юст є органом, уповноваженим на забезпечення проведення перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади».

Водночас у порядку інформування зазначаємо таке. УВ Міністерство юстиції України

13325/3945-4-19/7.1.5 від
04.04.2019

арк.1

11:01:49

Низкою законодавчих актів України припинення громадянства України визначено правовою підставою для дострокового припинення депутатських повноважень, для звільнення з посад в державних органах, зокрема:

- відповідно до пункту 1 частини першої, частини другої статті 84 Закону України «Про державну службу» припинення громадянства України або виїзд на постійне проживання за межі України є підставою для припинення державної служби у зв'язку із втратою права на державну службу. У цьому випадку суб'єкт призначення зобов'язаний звільнити державного службовця у триденний строк з дня настання або встановлення факту, передбаченого цією статтею, якщо інше не встановлено законом;

- відповідно до пункту 3 частини першої, частини сьомої статті 5 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» повноваження *депутата місцевої ради* припиняються достроково за наявності перелічених підстав, засвідчених офіційними документами, без прийняття рішення відповідної ради, зокрема, у разі припинення його громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України. У разі дострокового припинення повноважень депутата місцевої ради вибори чи заміщення депутата, який достроково припинив повноваження, проводяться відповідно до закону про місцеві вибори.

Рада невідкладно інформує відповідну територіальну виборчу комісію про дострокове припинення повноважень депутата ради (абзац другий частини першої статті 49 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»);

- статтею 121 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначено, що повноваження судді припиняються у разі припинення його громадянства відповідно до Закону України «Про громадянство України» або набуття суддею громадянства іншої держави – з дня припинення громадянства України або набуття громадянства іншої держави.

В контексті порушених у Вашому депутатському запиті питань *щодо дострокового припинення повноважень депутата місцевої ради, а також припинення державної служби у разі припинення громадянства України* звертаємо увагу, що центральним органом виконавчої влади, до основних завдань якого віднесено, зокрема, забезпечення формування та реалізація державної регіональної політики, державної житлової політики і політики у сфері будівництва, архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства щодо територіальної організації влади, адміністративно-територіального устрою, *розвитку місцевого самоврядування*, є Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, яке відповідно до покладених на нього завдань подає Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо актів законодавства з питань організації діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, нормативно-правового забезпечення з питань регіональної політики і місцевого самоврядування (абзаци перший, другий підпункту 1 пункту 3, підпункт 11 пункту 4 Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2014 року № 197).

Центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України та який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, здійснює функціональне управління державною службою в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті), є *Національне агентство України з питань державної служби*, яке відповідно до покладених на нього завдань узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення такого законодавства та внесення в установленому порядку проектів законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України на розгляд Кабінету Міністрів України; забезпечує нормативно-правове регулювання у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування (пункт 1, підпункти 1, 4 пункту 4 Положення про Національне агентство України з питань державної служби, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 01 жовтня 2014 року № 500).

Щодо припинення повноважень судді у разі припинення громадянства України слід зазначити таке.

Відповідно до статті 52 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддею є громадянин України, який відповідно до Конституції України та цього Закону призначений суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі.

Частиною першою статті 53 цього Закону встановлено, що судді гарантується перебування на посаді судді до досягнення ним шістдесяти п'яти років, крім випадків звільнення судді з посади або припинення його повноважень відповідно до Конституції України та цього Закону.

Так, відповідно до статті 126 Конституції України повноваження судді припиняються, зокрема, у разі припинення громадянства України або набуття суддею громадянства іншої держави.

Статтею 121 зазначеного Закону визначено, що повноваження судді припиняються у разі припинення його громадянства відповідно до Закону України «Про громадянство України» або набуття суддею громадянства іншої держави – з дня припинення громадянства України або набуття громадянства іншої держави.

Набуттям громадянства іншої держави для цілей цієї статті визнається:

1) отримання суддею статусу громадянина іншої держави в результаті дій, вчинених таким суддею або від його імені за його дорученням або за його згодою для створення відповідних правових наслідків;

2) у разі якщо суддею отриманий статус громадянина іншої держави в силу закону або іншим чином без його згоди, – невчинення суддею дій для позбавлення статусу громадянина іншої держави протягом десяти днів з дня, коли судді стало відомо про отримання такого статусу.

Припинення повноважень судді є підставою для припинення трудових відносин судді із відповідним судом, про що голова суду видає наказ (стаття 125 зазначеного Закону).

Крім того, зазначаємо, що відповідно до положень статті 85 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддівське дос'є має містити, серед іншого, копії всіх заяв судді, пов'язаних з його кар'єрою, та доданих до них документів; копії всіх рішень, прийнятих щодо судді Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, Вищою радою правосуддя, Вищою радою юстиції, органами суддівського самоврядування, Президентом України або іншими органами, які приймали відповідні рішення; інші відомості та дані, на підставі яких може встановлюватися відповідність судді критеріям кваліфікаційного оцінювання, а також будь-яку іншу інформацію щодо судді, визнану рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України такою, що підлягає включенню до суддівського дос'є.

Згідно з пунктом 8 частини першої статті 93 цього Закону Вища кваліфікаційна комісія суддів України забезпечує ведення суддівського дос'є.

Разом з тим зазначаємо, що порушені Вами у депутатському запиті питання слід розглядати, на наш погляд, в контексті правового регулювання процедури виконання прийнятих рішень з питань громадянства.

Спеціальним законом, який визначає правовий зміст громадянства України, підстави і порядок його набуття та припинення, повноваження органів державної влади, що беруть участь у вирішенні питань громадянства України, порядок оскарження рішень з питань громадянства, дій чи бездіяльності органів державної влади, їх посадових і службових осіб, є Закон України «Про громадянство України» (далі – Закон про громадянство).

Законом про громадянство визначено підстави припинення громадянства України (статті 17 – 19).

При цьому датою припинення громадянства України у випадках, передбачених статтями 18, 19 Закону про громадянство, є *дата видання відповідного указу Президента України*.

Вирішення практичних питань у сфері громадянства відповідно до статей 22 – 25 Закону про громадянство віднесено до повноважень Президента України, Комісії при Президентові України з питань громадянства, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері громадянства, Міністерства закордонних справ України, дипломатичних представництв та консульських установ України.

Указом Президента України від 27 березня 2001 року № 215 «Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України» затверджено Положення про Комісію при Президентові України з питань громадянства (далі – Положення) та Порядок провадження за заявами і поданнями з питань громадянства України та виконання прийнятих рішень (далі – Порядок).

Питання виконання прийнятих Президентом України рішень з питань припинення громадянства України є предметом регулювання Порядку.

Так, Порядком передбачається, що рішення Президента України про прийняття особи до громадянства України або припинення громадянства України надсилається *Державній міграційній службі України, Міністерству закордонних справ України та Центральній виборчій комісії*.

Матеріали з питань громадянства України, за якими Президентом України прийнято рішення про припинення громадянства України, повертаються відповідним структурним підрозділом Адміністрації Президента України до Державної міграційної служби України та Міністерства закордонних справ України (пункт 114 Порядку).

Центральна виборча комісія використовує надіслані їй рішення Президента України про припинення громадянства України у межах повноважень, визначених Законом України «Про Державний реєстр виборців».

Відповідно до пункту 122 Порядку загальний строк виконання рішень з питань громадянства не повинен перевищувати одного місяця.

При цьому звертаємо увагу, що відповідно до пункту 3 статті 23 Закону про громадянство, пункту 123 Порядку, абзацу третього пункту 3 Положення *контроль за виконанням рішень з питань громадянства, прийнятих Президентом України, здійснюється Комісією при Президентові України з питань громадянства.*

Державна міграційна служба України та Міністерство закордонних справ України один раз на півріччя подають Комісії при Президентові України з питань громадянства інформацію про виконання рішень Президента України з питань громадянства (абзац другий пункту 123 Порядку).

Крім того, основними завданнями Комісії при Президентові України з питань громадянства (далі – Комісія), зокрема, є участь у підготовці проектів законів, інших нормативно-правових актів про громадянство, внесення відповідних пропозицій Президентові України; вивчення і узагальнення практики виконання законодавства України про громадянство, внесення пропозицій Президентові України щодо його вдосконалення та поліпшення діяльності органів виконавчої влади, пов'язаної з реалізацією законодавства про громадянство (абзаци перший – четвертий пункту 3 Положення).

Комісія для виконання покладених на неї завдань, зокрема, має право надавати рекомендації і роз'яснення щодо порядку застосування законодавства України з питань громадянства (пункт 4 Положення).

Організаційне та інші види забезпечення діяльності Комісії здійснюються відповідним структурним підрозділом Адміністрації Президента України (пункт 12 Положення).

Також звертаємо увагу, що центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ і який реалізує державну політику, зокрема, у сфері *громадянства*, є Державна міграційна служба України, яка відповідно до покладених на неї завдань узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подає їх Міністрові внутрішніх справ (пункт 1, підпункт 1 пункту 4 Положення про Державну міграційну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 360).

Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики, зокрема, у сфері громадянства, є Міністерство внутрішніх справ України, яке відповідно до покладених на нього завдань узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо його вдосконалення та в установленому порядку вносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України; розробляє проекти законів та інших нормативно-правових актів з питань, що належать до його компетенції (абзаци другий, шостий пункту 1, підпункти 1, 2 підпункту 4 Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878).

Враховуючи викладене, у разі визнання за доцільне центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах, удосконалення порядку виконання прийнятих Президентом України рішень з питань припинення громадянства України, Міністерство юстиції України візьме участь в опрацюванні проектів відповідних нормативно-правових актів у встановленому законодавством України порядку.

Крім того, звертаємо увагу, що відповідно до частини першої статті 93 Конституції України право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президентові України, народним депутатам України та Кабінету Міністрів України.

Також повідомляємо, що листи Міністерства юстиції України не встановлюють норм права, а мають інформаційний характер.

З повагою

Перший заступник Міністра

Олена СУКМАНОВА